

Сучасні методи діагностики фінансового стану підприємства в менеджменті організації

Оксана Кириченко

*доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
ORCID: 0000-0001-5244-8323*

Данило Невгад

*студент групи Мен-19к,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна*

На сьогоднішній день оцінка фінансово-економічного стану підприємства є досить актуальною для будь-якого суб'єкта господарської діяльності в Україні. Адже, в умовах ринкових відносин зростає самостійність підприємств, їх економічна і правова відповідальність. Процеси ринкових перетворень привернули істотну увагу до дослідження теоретичних та практичних проблем подальшого розвитку та підвищення ефективності функціонування підприємств як державного, так і приватного сектора економіки України. Важливу роль у забезпеченні ефективних форм господарювання на вітчизняних підприємствах відіграє аналіз фінансово-економічного стану підприємств, який відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних та фінансових рішень. Поряд із традиційними методиками, які переважно ґрунтуються на фінансових показниках самого підприємства, з'являються нові ринкові концепції, які оперують сучасними поняттями, прийомами, методами й моделями фінансово-економічного аналізу стану суб'єктів господарювання. До таких методів відносяться: стратегічний дью-ділідженс, діагностичний бенчмаркінг, нечітко-множинний метод та метод економічних нормалей. Так, традиційно виділяють два принципово різних підходи до оцінювання діяльності підприємства. За першого підходу оцінюють діяльність підприємства на основі одного синтетичного показника, максимізація або мінімізація якого забезпечить прийняття оптимального рішення. В якості таких показників пропонуємо використовувати: обсяги продажу, прибуток, собівартість продукції та інші. Однак використання цих показників має низку вад, зумовлених впливом на них чинників ринково-кон'юнктурного характеру. Другий підхід до оцінювання результатів роботи підприємств ґрунтується на системі показників, які всебічно відображають стан і розвиток діяльності суб'єкта господарювання. До таких показників належать: показники майнового стану, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, рентабельності тощо. При здійсненні стратегічного управління підприємствами для мінімізації економічних ризиків і прийняття доцільних управлінських рішень використовуються методи сучасної діагностики фінансово-економічного стану суб'єктів господарської діяльності. До таких методів відносяться: стратегічний дью-ділідженс (Due Diligence), діагностичний бенчмаркінг (Benchmarking), нечітко-множинний метод та метод економічних нормалей. Переваги застосування цих сучасних методів діагностики

полягають у можливості взаємного доповнення окремих притаманних бізнесу якісних характеристик внутрішнього і зовнішнього оточення підприємства, та розрахунків кількісних показових критеріїв підприємницької діяльності. Практичне застосування діагностичного бенчмаркінгу та стратегічного дью-ділідженсу повільно, але впевнено впроваджується навіть чизняних підприємствах, що сприяє залученню інвестиційного підприємницького капіталу та допомагає реалізувати антикризові заходи на макрорівні. Due Diligence-це процедура всебічного аналізу й перевірки правових, податкових, фінансових та інших аспектів діяльності компанії, яка використовується для прийняття рішень щодо здійснення консультування, докорінних перетворень підприємств, проведення операцій типу Mergers & Acquisitions (злиття та поглинання) і винесення рішень про допуск цінних паперів до котирування на біржі. Дью-ділідженс повинен проводитися аналітичною групою у складі юристів, фінансових аналітиків, а також фахівців з питань бухгалтерського обліку, що враховують обставини, які свідчать про високий рівень ризику вкладень у таргет-підприємство: занижені показники потреб в капіталі, незавершені судові процедури, конфлікти щодо прав власності. Стратегічний дью-ділідженс враховує такі етапи: фінансовий (акцент на оцінці вартості підприємства), операційний (організаційна структура, якість менеджменту тощо), комерційний (аналіз ринкових і технологічних факторів діяльності, галузевий аналіз), податковий, правовий (ризики відповідальності, інші юридичні аспекти), навколишнього середовища (екологічні проблеми, штрафи тощо), політичний. Діагностичний бенчмаркінг, головним чином, передбачає вивчення схожих і однакових бізнес-процесів на прикладі інших успішних підприємств для проведення їх порівняння зі своєю діяльністю, а також виявлення слабких місць, визначення факторів успіху за параметрами: репутація підприємства, технології виробництва, якість товарів, ціна продукції, нові продукти, канали збуту товарів, віддаленість від джерел сировини. Діагностичний бенчмаркінг здійснюється відповідно до таких етапів: визначення функціональних сфер діагностики фірми; відбір факторів, змінних діагностики; визначення лідерів галузі по відібраним факторам; оцінка значень показників їх діяльності; порівняння показників з власними даними; розробка програм щодо покращення діяльності. На підґрунті розробок О.О. Недосекіна щодо використання нечітко-множинного методу діагностики стану підприємства та оцінки рівня ризику його банкрутства, можливим стає навіть такий аспект діагностики як встановлення рівня ризику виникнення банкрутства. Для налаштування моделей нечітких множин та нечіткої логіки експертами використовуються числові та нечислові дані. Висновок щодо діагностики підприємства здійснюється на основі нечітких понять, які допомагають моделювати виробничі, фінансові, інвестиційні, комерційні аспекти діяльності. Метод економічних нормалей зазвичай практично реалізується завдяки використанню «золотого правила економіки» і «золотого правила бізнесу», а також інших економічних нормалей, які враховують зміни собівартості продукції, темпи зростання продуктивності праці, інше. Логічним є застосування у моделях також не фінансових показників,

що відображають соціальні, екологічні результати діяльності та ведуть до певних економічних наслідків. Врахування їхньої порівняльної динаміки є необхідним для продовження ланцюга послідовних співвідношень економічних нормалей. Українські компанії повільно, але все ж таки впроваджують сучасні методи діагностики фінансово-економічного стану підприємств, особливо методи дью-ділідженсу та діагностичного бенчмаркінгу. До компаній, які пропонують повний спектр послуг в цій сфері, належать: S&V Development, Desonn Partners, DFK international correspondent та інші. За оцінками експертів процедура Due Diligence через 5 років стане такою ж популярною, як і в країнах ЄС.

Ключові слова: управління; управлінські технології; механізми управління.

Список використаних джерел

1. Лук'янова В. В. *Діагностика ризику діяльності підприємства*. Хмельницький: ПП Ковальський, 2007. 202 с.
2. Булгакова Л. Н. *Операционный леверидж. Золотое правило экономики. Теория и практика*. *Финансовый менеджмент*. 2001. № 4 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.finman.ru/articles>.
3. Гупалов В. К. *Управление рабочим временем*. М.: Финансы и статистика, 2005.
4. Сілічева Н. Є. *Сутність Due Diligence і можливі перспективи розвитку в Україні*. *Економічний простір*. 2011. №45. с. 288-291.
5. Хотомлянський О. Л. *Комплексна оцінка фінансового стану підприємства*. *Фінанси України*. 2007. № 1 с. 111-118